

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
W KATOWICACH

40-024 Katowice, ul. Powstańców 41a
Tel./Fax (0-32) 256-46-96, Tel/Fax (0-32) 255-26-47, Tel. /Fax (0-32) 255-44-04
E-mail: katowice@uokik.gov.pl

Katowice, dnia 30.09.2002r.

RKT-561/10/02/AW

Decyzja nr RKT-51/2002

Na podstawie art. 104 k.p.a. w związku z art. 85 ust. 1 i art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122, poz. 1319; ze zm. Dz.U. z 2001r. Nr 110, poz. 1189; Nr 154, poz. 1800; Dz.U. z 2002r. Nr 129, poz. 1102) w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **odmawia się** wszczęcia postępowania antymonopolowego na wniosek z dnia 12.08.2002r., uzupełniony pismami z dnia 02.09.2002r. i 20.09.2002r., wniesiony przez Gminę Goczałkowice-Zdrój Administracja Zasobów Komunalnych, ul. Szkolna 13, 43-230 Goczałkowice-Zdrój, w sprawie naruszenia przez Przedsiębiorstwo Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o., ul. Szarych Szeregów 2, 43-502 Czechowice-Dziedzice, zakazu zawartego w art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, gdyż w sposób oczywisty z informacji zawartych we wniosku oraz posiadanych przez Prezesa Urzędu wynika, że nie naruszono tego zakazu.

Uzasadnienie

W dniu 19.08.2002r. do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Katowicach wpłynął wniosek Administracji Zasobów Komunalnych w Goczałkowicach-Zdrój (zwanej dalej AZK), podpisany przez kierownika pana Zbigniewa G., o wszczęcie postępowania antymonopolowego przeciwko Przedsiębiorstwu Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o. w Czechowicach-Dziedzicach (zwanemu dalej PIM Sp. z o.o.).

AZK wskazała, iż prowadzi spór z PIM Sp. z o.o. dotyczący wysokości opłat za ścieki. Poinformowała również o wypowiedzeniu jej przez PIM Sp. z o.o. umowy na odbiór ścieków. Oczyszczalnia ścieków w Czechowicach-Dziedzicach jest jedyną oczyszczalnią ścieków mogącą przejąć ścieki z terenu gminy Goczałkowice-Zdrój. Ponadto Wnioskodawca wskazał, że Gmina Goczałkowice-Zdrój partycypowała w kosztach budowy oczyszczalni w wysokości 14% nakładów. Do wniosku w ramach załączników dołączono 55 stron dokumentów, na które składała się m.in. korespondencja pomiędzy AZK i PIM Sp. z o.o. oraz Umowa nr GK/K/02/96 z dnia 20.02.1996r. regulująca warunki odprowadzania ścieków.

Z załącznika do wniosku – Umowy nr AZK/8/96 z dnia 26.11.1996r. (karta nr 50) wynikało, iż AZK jest jednostką budżetową Gminy Goczałkowice-Zdrój, co wskazywało, iż z wnioskiem powinna wystąpić sama Gmina Goczałkowice-Zdrój. Wniosek AZK z dnia 12.08.2002r. o wszczęcie postępowania nie spełniał ponadto wymogów formalnych, a z jego

uzasadnienia i załączonych do wniosku dowodów nie można było wywieść, czy zachodzą okoliczności uzasadniające wszczęcie postępowania antymonopolowego przeciwko PIM Sp. z o.o. W tej sytuacji pismem z dnia 23.08.2002r. AZK została wezwana do wyjaśnienia swojego statusu prawnego i wykazania legitymacji czynnej do żądania wszczęcia postępowania oraz do uzupełnienia braków wniosku.

AZK poinformowano o wymogach, jakie zgodnie z art. 84 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji powinien spełniać wniosek o wszczęcie postępowania antymonopolowego, a mianowicie, że wnosi się go na piśmie wraz z uzasadnieniem oraz podaniem podstawy prawnej, z kopiami w liczbie umożliwiającej ich przekazanie pozostałym stronom postępowania. AZK została pouczone także o obowiązku uprawdopodobnienia naruszenia przepisów w/w ustawy. Wnosząc o wszczęcie postępowania AZK nie sformułowała żadnego zarzutu, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej Organ Antymonopolowym) zwrócił się zatem o sprecyzowanie zarzutu i wskazanie w jaki sposób w ocenie Wnioskodawcy PIM Sp. z o.o. nadużywa pozycji dominującej na rynku, podanie podstawy prawnej stawianego zarzutu oraz jego szczegółowe uzasadnienie.

W uzupełnieniu wniosku AZK wskazała jego podstawę prawną - art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nie sprecyzowała jednak zarzutu i nie odniosła się do przesłanek wynikających z przyjętej podstawy prawnej. AZK nie przedstawiła również pełnomocnictwa dla kierownika AZK do reprezentowania Gminy Goczałkowice-Zdrój w postępowaniu antymonopolowym. W odpowiedzi na ponowne wezwanie do uzupełnienia wniosku AZK zarzuciła PIM Sp. z o.o. narzucanie uciążliwych warunków umowy GK/K/02/96 z dnia 20.02.1996r. w postaci żądania podpisania Aneksu Nr 8 ustalającego zmianę stawki opłat z tytułu przyjmowania ścieków, w pierwszej wersji aneksu ze stawki 1,98 zł/m³ na 2,38 zł/m³, następnie w drugiej wersji aneksu ze stawki 1,98 zł/m³ na 2,24 zł/m³, i wreszcie trzeciej wersji aneksu - na 2,19 zł/m³, co spowoduje uzyskanie przez PIM Sp. z o.o. nieuzasadnionych korzyści. Do uzupełnienia wniosku dołączone zostało pełnomocnictwo dla pana Zbigniewa G. kierownika AZK do reprezentowania Gminy Goczałkowice-Zdrój w sprawie wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego przeciwko PIM Sp. z o.o. (karta nr 126).

W uzasadnieniu AZK podniosła, iż w dniu 06.05.2002r. PIM Sp. z o.o. wystąpiło z propozycją podniesienia stawki opłaty za odprowadzanie ścieków z 1,98 zł/m³ na 2,38 zł/m³ uzasadniając to jedynie zaniżeniem ilości ścieków dostarczanych z Goczałkowice-Zdroju w stosunku do ilości planowanej. AZK wskazała, iż proponowane stawki były nie do przyjęcia ponieważ mniejsza ilość ścieków dostarczanych z Goczałkowice-Zdroju powinna generować po stronie odbiorcy ścieków mniejsze koszty. W przypadku PIM Sp. z o.o. koszty są sztywne, co w konsekwencji prowadzi do tego, że nie poprawia ono swojej efektywności, a wszystkie straty próbuje rekompensować wzrostem stawki opłaty. Jest to działanie jednostronne, bowiem w 2001r. Wnioskodawca znacznie przekroczył planowaną ilość odprowadzanych ścieków i mimo to nie nastąpiła korekta stawki (jej obniżenie). Ponadto AZK stwierdziła, że przedstawiona jej przez PIM Sp. z o.o. kalkulacja stawki jest zbyt ogólna, a tym samym trudno jest ocenić czy wszystkie ujęte w niej koszty są w pełni uzasadnione i czy muszą być skalkulowane w takiej wysokości. AZK wskazała również, iż korekta stawki zawarta w kolejnych propozycjach Aneksu Nr 8 przewiduje planowaną ilość ścieków na poziomie średniej z pierwszego półrocza 2002r. i trudno przewidzieć jak sytuacja będzie się kształtowała do końca roku. Już w lipcu AZK dostarczyła więcej ścieków niż ta średnia i zachodzi obawa, że do końca roku dostarczy więcej ścieków niż zaplanowano po korekcie, co podobnie, jak w opisanym wyżej 2001r., nie spowoduje korekty stawki w kierunku jej obniżenia. Zdaniem Wnioskodawcy PIM Sp. z o.o. narzuca warunki umowy aby pokryć część kosztów odbioru ścieków z własnej gminy. Ponadto warunki proponowane przez PIM Sp. z o.o. są nie do przyjęcia przez Wnioskodawcę albowiem stawki opłat za odbiór ścieków muszą być przyjęte przez Radę Gminy w formie uchwały w trybie art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1996r. o gospodarce komunalnej (Dz.U. z 1997r. Nr 9, poz. 43 z późn. zm.) z odpowiednim wyprzedzeniem w celu podpisania przez AZK stosowanych aneksów do umów

z mieszkańcami gminy, od których odbierane są ścieki i z pewnością nie mogą one obowiązywać wstecz.

W oparciu o informacje zawarte w pismach AZK Organ Antymonopolowy ustalił co następuje.

W dniu 20.02.1996r. Zarząd Gminy Goczałkowice-Zdrój zawarł umowę nr GK/K/02/96 (karty nr 41-42) z Administracją Zasobów Komunalnych Czechowice-Dziedzice (po przekształceniach PIM Sp. z o.o. – karta nr 45) regulującą warunki odprowadzania ścieków komunalnych.

W dniu 06.05.2002r. PIM Sp. z o.o. skierowało do AZK pismo (karta nr 95-96), w którym poinformowało o znacznym zaniżeniu w pierwszym kwartale 2002r. ilości ścieków dostarczanych z terenu Goczałkowic-Zdroju w stosunku do ilości planowanej. Planowane przychody z tytułu przyjmowania i oczyszczania ścieków z terenu Goczałkowic-Zdroju wynosiły 990 tys. zł i nie zostaną osiągnięte przy stosowaniu dotychczas obowiązującej stawki 1,98 zł/m³. W tej sytuacji PIM Sp. z o.o., biorąc pod uwagę faktycznie odprowadzaną ilość ścieków, stwierdziło konieczność podwyższenia stawki opłaty do 2,38 zł/m³. W załączonym do w/w pisma Aneksie Nr 8 z dnia 06.05.2002r. zaproponowało ustalenie opłaty za oczyszczanie 1m³ ścieków w tej właśnie wysokości (karta nr 97).

AZK nie zgodziła się na wprowadzenie podwyżki ceny za odprowadzanie ścieków. W piśmie z dnia 10.05.2002r. (karta nr 98) podniosła m.in., że planowana ilość ścieków w 2002r. w wysokości 500 tys. m³ została określona na podstawie faktycznej ilości ścieków jaką Gmina Goczałkowice-Zdrój dostarczyła w 2001r. z uwzględnieniem pewnej nadwyżki przyjętej dla nowo przyłączanych podmiotów, a po czterech miesiącach trudno określić jaka ilość ścieków zostanie odprowadzona w następnych miesiącach. Wzrost stawki opłaty AZK oceniła jako niedopuszczalny również z uwagi na brak możliwości dokonania zmian w budżecie gminnym. Podniosła zarazem, że większość składników planowanych kosztów związanych z eksploatacją oczyszczalni nie zależy od ilości oczyszczanych ścieków.

PIM Sp. z o.o. podtrzymało swe dotychczasowe stanowisko argumentując, iż średniodobowa ilość dostarczanych ścieków jest niższa niż w roku ubiegłym o około 30%, a ponieważ koszty eksploatacji oczyszczalni ścieków muszą być pokrywane na bieżąco, podpisanie Aneksu Nr 8 do umowy i wprowadzenie wyższej stawki z dniem 01.06.2002r. jest konieczne (karty nr 99-100).

AZK ponownie odrzuciła propozycję podwyższenia opłaty za oczyszczanie ścieków i jednocześnie w piśmie z dnia 12.06.2002r. (karta nr 101) zwróciła się do PIM Sp. z o.o. o przedstawienie szczegółowej kalkulacji kosztów potwierdzających zasadność stawki przyjętej w Aneksie Nr 8. Jednocześnie AZK w oparciu o analizę półroczną określiła ilość ścieków, którą może odprowadzić do oczyszczalni w 2002r., szacując ją na 32 tys. m³ miesięcznie, co do końca roku daje około 200 tys. m³ (karta nr 102-103).

W tych okolicznościach PIM Sp. z o.o. wystąpiło z nową propozycją ustalenia stawki, tym razem przygotowując dwie wersje Aneksu Nr 8 do umowy nr GK/K/02/96 do wyboru przez AZK. Aneks Nr 8 w pierwszej wersji przewidywał opłatę za odbiór i oczyszczenie 1 m³ ścieków w wysokości 2,24 zł/m³. Zgodnie z drugą wersją Aneksu Nr 8 stawka opłaty miałyby być ustalana w oparciu o wzór opracowany przez PIM Sp. z o.o. (karty nr 107-108).

Pismem z dnia 03.07.2002r. AZK odrzuciła propozycję Aneksu Nr 8 w wersji drugiej i zwróciła się do PIM Sp. z o.o. o wyjaśnienie wątpliwości dotyczących kalkulacji sporządzonej dla pierwszej wersji w/w aneksu (karty nr 109-110).

W dniu 09.07.2002r. PIM Sp. z o.o. po ponownym przeanalizowaniu kalkulacji przedstawiło ostateczną propozycję stawki opłaty za przyjmowanie i oczyszczanie ścieków w wysokości 2,19 zł/1m³ netto, którą zamierzało wprowadzić od dnia 01.08.2002r. Jednocześnie PIM Sp. z o.o. poinformowało AZK, iż brak akceptacji tej propozycji zostanie potraktowany jako wypowiedzenie łączącej strony umowy (karty nr 111-114). AZK podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko o braku uzasadnionych podstaw do podwyższenia stawki opłaty

za 1 m³ ścieków proponując zarazem by do sprawy ewentualnej podwyżki powrócić przy ustalaniu stawek opłat, które obowiązywać będą w 2003r. (karta nr 115). W tej sytuacji PIM Sp. z o.o. odstąpiła od dalszych negocjacji i pismem z dnia 30.07.2002r. (karta nr 118) wypowiedziała AZK z dniem 31.07.2002r. umowę nr GK/K/02/94 z dnia 20.02.1996r. z zachowaniem 3-miesięcznego okresu wypowiedzenia.

W oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Organ Antymonopolowy zważył co następuje.

Z akt sprawy wynika, iż istota konfliktu pomiędzy Wnioskodawcą a PIM Sp. z o.o. dotyczy wysokości stawki za odprowadzanie 1m³ ścieków.

Analizując sprawę należy zatem powołać przepisy ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2001r. Nr 72, poz. 747) obowiązującej od dnia 14.01.2002r. oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12.03.2002r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz.U. Nr 26, poz. 257) obowiązującego od dnia 08.04.2002r.

Zgodnie z art. 16 ust. 1 w/w ustawy na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków jest wymagane uzyskanie zezwolenia wydawanego przez zarząd gminy w drodze decyzji. W myśl art. 20 ustawy przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne określa taryfę cen i opłat za usługi wodociągowo-kanalizacyjne na 1 rok. Taryfy na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy podlegają zatwierdzeniu w drodze uchwały rady gminy, zaś zarząd gminy zgodnie z art. 24 ust. 5 sprawdza, czy taryfy zostały opracowane zgodnie z przepisami ustawy i weryfikuje koszty pod względem celowości ich ponoszenia. Ponadto rada gminy w oparciu o art. 19 ustawy po dokonaniu analizy projektów regulaminów dostarczania wody i odprowadzania ścieków, opracowanych przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, uchwała regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków obowiązujący na obszarze gminy.

Tryb wprowadzania w życie nowych przepisów reguluje rozdział 7 ustawy. Zgodnie z art. 32 ust. 1 w/w ustawy w terminie 6 miesięcy od jej wejścia w życie (tj. do dnia 14.07.2002 roku) przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne były zobowiązane wystąpić z wnioskiem do zarządu gminy o wydanie zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków, o którym mowa w art. 16 ust. 1. W myśl art. 32 ust. 2 w terminie roku od dnia wejścia w życie w/w ustawy zarząd gminy obowiązany jest do wydania decyzji w sprawie w/w zezwolenia, która zgodnie z art. 18 pkt 5 musi określać warunki, zakres i tryb kontroli realizacji zezwolenia i przestrzegania regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków – zgodnie z art. 32 ust. 3 w związku z art. 19 ust. 1 - rada danej gminy uchwali po raz pierwszy dla przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, starającego się o zezwolenie zarządu gminy w terminie 9 miesięcy od dnia wejścia w życie w/w ustawy, tj. do dnia 14.10.2002r.

Szczegółowe kryteria ustalania niezbędnych przychodów, alokację kosztów na taryfowe grupy odbiorców i kryteria różnicowania cen i stawek opłat określa rozporządzenie w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 w/w ustawy zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków jest zadaniem własnym gminy i, jak to wynika z przytoczonych powyżej przepisów, to właśnie organom gminy ustawodawca, określając mechanizmy kształtowania cen za dostawę wody i odprowadzanie ścieków, powierzył kompetencje do dokonywania oceny, czy przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne opracowując taryfę zastosowały się do obowiązujących przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz przepisów wykonawczych do tej ustawy. W myśl art. 24 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków zatwierdzanie cen i opłat zamieszczonych w taryfach przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, a także

ocena kalkulacji kosztów w oparciu o które zostały sporządzone taryfy, należy, w świetle w/w ustawy, do organów gminy.

Wnioskodawca podnosząc zarzut naruszenia przez PIM Sp. z o.o. zakazu zawartego w art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez narzucanie uciążliwego warunku umowy o odprowadzenie ścieków wyraźnie wskazał, że kwestionuje wysokość opłaty proponowanej przez PIM Sp. z o.o. za odbiór 1m³ ścieków. W tym kontekście należy ponownie podnieść, że taryfy ustalane przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne podlegają zatwierdzeniu przez radę gminy. Organy Gminy przyjmując regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków oraz zatwierdzając taryfy przedsiębiorstw wodociągowych regulują zatem zasady rozliczania za dostawy wody i odprowadzanie ścieków na terenie danej gminy.

Z przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków wynika więc, że Organ Antymonopolowy utracił kompetencje do orzekania w sprawie cen i stawek opłat oraz innych warunków umów dotyczących zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Zgodnie z art. 19 k.p.a. organy administracji publicznej przestrzegają z urzędu swojej właściwości rzeczowej i miejscowej. W okolicznościach sprawy wejście w życie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oznacza, że Organ Antymonopolowy nie jest właściwy do wydania decyzji dotyczącej wysokości opłaty proponowanej przez PIM Sp. z o.o. za odprowadzanie 1 m³ ścieków. Utracił bowiem te kompetencje na rzecz organów gminy, a status i kompetencje regulatora na gminnym rynku wodno-kanalizacyjnym uzyskała Rada Gminy.

Ustalenia dokonane w oparciu o załączone do wniosku materiały dowodowe oraz analiza przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków i jej przepisów wykonawczych wskazują zatem, iż Organ Antymonopolowy nie jest właściwy do wszczynania postępowania w sprawie zarzutu postawionego przez Wnioskodawcę.

W związku z powyższym należy stwierdzić, iż z informacji zawartych we wniosku oraz posiadanych przez Organ Antymonopolowy w sposób oczywisty wynika, że PIM Sp. z o.o. nie naruszyło zakazu, o którym mowa w art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a tym samym brak jest podstaw do wszczynania przeciwko niemu postępowania antymonopolowego.

Od niniejszej decyzji stronie przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Katowicach w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia decyzji.

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach
Alicja Kral